T.C.
D A N I Ş T A Y
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2011/7496
Karar No : 2014/1686

Davacılar : 1- Hüseyin Koç
No:84/2 İç Kapı No:2 Kemer Köyü
Balıklıçeşme Bucagı Biga/ÇANAKKALE
2- Ali Koç
No:83/2 İç Kapı No:2 Kemer Köyü Balıklıçeşme Bucagı
Biga/ÇANAKKALE

Davalı : Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
Vekili : Av. Koray Ayvalı
Hirfanlı Sokak 12/5 - Çankaya/ANKARA

Davanın Özeti : Çanakkale İli, Biga İlçesi, Kemer Köyü, 373 ile 334 parsel sayılı taşınmazların İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Üretim A.Ş. adına acele kamulaştırma yoluyla kamulaştırılmasına ilişkin 25.9.2009 günlü, 2252/1 sayılı ve 26.06.2009 günlü, 2146/20 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kararlarının iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Haksız ve hukuki dayanaktan yoksun olarak açılan davanın ve 2577 sayılı Kanun'un 27. maddesinde öngörülen koşullar gerçekleşmediğinden yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi: Mehmet Sıtkı Çelik

Düşüncesi: Dava, Çanakkale İli, Biga İlçesi, Kemer Köyü, 373 ile 334 parsel sayılı taşınmazların İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Üretim A.Ş. adına acele kamulaştırma yoluyla kamulaştırılmasına ilişkin 25.9.2009 günlü, 2252/1 sayılı ve 26.06.2009 günlü, 2146/20 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kararlarının iptali istemiyle açılmıştır.

Davacılar tarafından, daha önce de Çanakkale İli, Biga İlçesi, Kemer Köyü, 373 parsel sayılı taşınmaza ilişkin olarak açılan ve Dairemizin E:2010/463 sayısına kayıtlı dava dosyasında görülen uyuşmazlıkta; Dairemizin 26.10.2011 günlü, K:2011/4016 sayılı kararıyla dava konusu işlemin iptali yolunda verilen kararın temyiz edilmesi üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu nezdinde derdest bulunduğundan, konusu bu dava ile 373 parsel sayılı taşınmaz yönünden aynı olan dava nedeniyle bu davanın anılan parsel yönünden incelenme olanağı bulunmamaktadır.

Bakanlar Kurulu Kararında konu yönünden bir sınırlama getirilmeyerek ve uygulama açısından da süreklilik gösterecek şekilde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca yapılacak tüm kamulaştırma işlemlerinde acele kamulaştırma hükümlerinin uygulanmasına karar verilerek genel nitelikte bir karar alınması hukuken mümkün olmadığından, Bakanlar Kurulu kararında ve bu karara dayanılarak tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın 373 parsel sayılı taşınmaz yönünden incelenmeksizin reddine, 334 parsel yönünden ise dava konusu işlemin iptaline karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı: Aylin Bayram

Düşüncesi:Dava, Çanakkale İli, Biga İlçesi, Kemer Köyü, Marmaracık Mevkii, 334 ve 373 parsel sayılı taşınmazların da bulunduğu alanın kamulaştırılmasına ve kamulaştırma işlemlerinde 2942 sayılı Kanunun 27. maddesinin uygulanmasına ilişkin 25.06.2009 günlü, 2146/20 sayılı ve 25.09.2009 günlü, 2252/1 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kararlarının iptali istemiyle açılmıştır.

Davalı idare tarafından, davanın süresinde açılmadığı öne sürülmekte ise de, Danıştay Altıncı Dairesi'nce ara kararıyla davacılara ait taşınmazlara acele el konulmasına ilişkin Biga Asliye Hukuk Mahkemesi kararının davacıların murisine tebliğ edildiği tarihin sorulması üzerine verilen yanıtta, davacılar murisinin ölmüş olması nedeniyle kararın tebliğinin yapılamadığı belirtilmiş olduğundan, iddia yerinde görülmemiştir.

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xEsdiyb - k+tdJFQ - KtspJYD - ulVioE= kodu ile erişebilirsiniz.

T.C.
D A N I Ş T A Y
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2011/7496
Karar No : 2014/1686

Davacılar tarafından, bakılmakta olan davadan önce Çanakkale İli, Biga İlçesi, Kemer Köyü, Marmaracık Mevkii, 373 parsel sayılı taşınmazın kamulaştırılmasına ve kamulaştırma işlemlerinde 2942 sayılı Kanunun 27. maddesinin uygulanmasına ilşkin 25.09.2009 günlü, 2252/1 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kararının iptali istemiyle dava açıldığı ve Danıştay Altıncı Dairesi'nin E:2010/463 sayısına kayıtlı davada 26.20.2011 günlü, K:2011/4016 sayılı kararla dava konusu işlemin iptaline karar verildiği, bu kararın Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 25.04.2013 günlü, E:2012/848, K:2013/1622 sayılı kararıyla onandığı anlaşıldığından, konusu ve tarafları aynı olan bakılmakta olan davanın 373 parsel sayılı taşınmaz yönünden derdestlik nedeniyle incelenmesine olanak bulunmamaktadır.

Davanın 334 parsel sayılı taşınmaza ilişkin kısmına gelince;

Davalı idare tarafından verilen 08.05.2013 günlü dilekçe ile Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu ve Danıştay Altıncı Dairesi'nce verilen kararlara uygun yeni bir işlem tesis edilmek üzere, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 22.12.2011 günlü, 3578-36 ve 08.04.2013 günlü, 13413 sayılı kararıyla, uyuşmazlığa konu taşınmazların kamulaştırılmasına dayanak olan dava konusu işlemlerden vazgeçildiği belirtilmişse de, dilekçe ekinde yer alan anılan kararların incelenmesinden, 22.12.2011 günlü işlemin 373 sayılı parsele ilişkin olduğu, 08.04.2013 günlü kararın ise aralarında 334 sayılı parselin de yer aldığı, kamulaştırılmasına karar verilen taşınmazlar hakkında 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 10. Maddesine göre açılan davalardan vazgeçilmesine yönelik olduğu, dava konusu işlemin ise yürürlükte olduğu anlaşıldığından, işin esası incelendi:

Dosyanın incelenmesinden, Bakanlar Kurulunun 30.09.2004 günlü, 25599 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 14.09.2004 günlü, 2004/7892 sayılı kararı ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca Yapılacak Kamulaştırmalarda 2942 sayılı Kamulaştırma Yasasının 27. Maddesinin Uygulanmasına Dair Kararın yürürlüğe konulduğu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun dava konusu işlemiyle, İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi'ne Çanakkale İli, Biga İlçesinde kurulması planlanan üretim tesisinde 31.12.2007 tarihinden itibaren 49 yıl süreyle, üretim faaliyeti göstermek üzere verilen EÜ/1447-7/1048 numaralı üretim lisansı kapsamında yer alan üretim ve yardımcı tesisleri için gerekli olan taşınmaz malların kamulaştırılabilmesi amacıyla ekli listede belirtilen taşınmaz mallar hakkında 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 15/c ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 7. maddesi gereğince kamulaştırma kararının verilmesine ve bu taşınmaz malların kamulaştırılması işlemlerinde 30.09.2004 günlü, 25599 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararının uygulanmasına karar verildiği, bu karar uyarınca davalı idarece acele kamulaştırma işlemlerine başlandığı ve Biga Asliye Hukuk Mahkemesi kararıyla, taşınmazlara Kamulaştırma Kanununun 27. maddesi uyarınca el konulduğu, davacıların bu karardan haberdar olması üzerine de bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

4628 sayılı Yasanın kamulaştırma başlıklı 15/c maddesi 30.03.2013 günlü, 28603 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 30. maddesinin (5). fıkrası ile yürürlükten kaldırılmış, aynı yasa ile 4628 sayılı Yasanın başlığı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun şeklinde değiştirilmiş ve 6446 sayılı Yasanın 19. maddesinde kamulaştırma konusu yeniden düzenlenerek, davalı idarenin kamulaştırma konusundaki yetkisi, kamulaştırma taleplerinin uygun bulunması halinde kurul tarafından kamu yararı kararı verilmesi ile sınırlı tutulmuş, kamulaştırma işlemlerinin ise, Maliye Bakanlığı ve TEDAŞ tarafından yapılacağı belirtilmişse de, Yasanın Geçici 16. maddesi ile bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kamulaştırılmasına karar verilen taşınmazların kamulaştırma işlemlerinin Kurum tarafından sonuçlandırılacağının belirtilmiş olması nedeniyle, davalı kurumun dava konusu kamulaştırma işlemini sonuçlandırma konusunda yetkisi devam etmektedir.

Dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 15/c maddesinde, elektrik piyasasında üretim ve/veya dağıtım faaliyetlerinde bulunan lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin kamulaştırma taleplerinin Kurum tarafından değerlendirilerek uygun görülmesi halinde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu uyarınca

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xEsdiyb - k+tdJFQ - KtspJYD - ulVioE= kodu ile erişebilirsiniz.

kamulaştırma yapılacağı öngörüldüğünden, anılan Kanun uyarınca yapılacak kamulaştırmalarda 2942 sayılı Kanunun acele kamulaştırmayı düzenleyen 27. maddesi hükmünün de uygulanabileceği açıktır.

2942 sayılı Yasa'nın 27. maddesi hükmü uyarınca, kamulaştırma işlemlerinde acelelik halinin uygulanabilmesi için alınacak olan Bakanlar Kurulu Kararında, acelelik hali ve bu hali gerekli kılan durumlar ile acele kamulaştırmanın konusu, acele kamulaştırılacak taşınmazlar açıkça gösterilmek suretiyle acele kamulaştırmanın kapsamı ve çerçevesinin belirlenmesi, yasa koyucu tarafından acelelik halini belirleme konusunda Bakanlar Kurulu'na tanınan yetkinin başka bir makam ya da mercii tarafından kullanılması sonucunu doğuracak, yetki devrini içerecek unsurlar taşımaması gerekmektedir.

Dava konusu işlemin dayanağı olan Bakanlar Kurulu Kararında ise, "acelelik hali"nin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca yapılacak tüm kamulaştırma işlemleri gösterilerek konu yönünden bir sınırlama içermediği, "acelelik hali"nin somut olarak ortaya konmadığı, uygulama açısından süreklilik öngördüğü ve genel nitelikte alınan kararla, Bakanlar Kurulu'na tanınan yetkinin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun takdirine bırakıldığı, mülkiyet hakkının korunması, kullanılması ve sınırlandırılması yönünden belirsizlik yaratıldığı ve mülkiyet hakkı ile bu hakkın sınırlandırılması arasındaki dengenin herhangi bir neden gösterilmeyerek zedelendiği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, 14.09.2004 günlü, 2004/7892 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, Danıştay Altıncı Dairesi'nin 19/06/2013 günlü, E:2011/6395, K:2013/4306 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

Bu durumda, hukuka aykırı olarak alınan Bakanlar Kurulu Kararına dayanılarak tesis edilen dava konusu kamulaştırma işleminde hukuka uygunluk görülmemiştir.

Açıklanan nedenle, davanın 373 parsel sayılı taşınmaz yönünden incelenmeksizin reddine, 334 parsel yönünden ise dava konusu işlemin iptaline karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosya incelendikten sonra işin gereği görüşüldü:

Dava, Çanakkale İli, Biga İlçesi, Kemer Köyü, Marmaracık Mevkii, 334 ve 373 parsel sayılı taşınmazların da bulunduğu alanın kamulaştırılmasına ve kamulaştırma işlemlerinde 2942 sayılı Kanunun 27. maddesinin uygulanmasına ilişkin 25.06.2009 günlü, 2146/20 sayılı ve 25.09.2009 günlü, 2252/1 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kararlarının iptali istemiyle açılmıştır.

Davacılar tarafından, daha önce de Çanakkale İli, Biga İlçesi, Kemer Köyü, 373 parsel sayılı taşınmaza ilişkin olarak açılan ve Dairemizin E:2010/463 sayısına kayıtlı dava dosyasında görülen uyuşmazlıkta; Dairemizin 26.10.2011 günlü, K:2011/4016 sayılı kararıyla dava konusu işlemin iptali yolunda verilen kararın temyiz edilmesi üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu nezdinde derdest bulunduğundan, konusu bu dava ile 373 parsel sayılı taşınmaz yönünden aynı olan dava nedeniyle bu davanın anılan parsel yönünden incelenme olanağı bulunmamaktadır.

Uyuşmazlığın Çanakkale İli, Biga İlçesi, Kemer Köyü, 334 parsel sayılı taşınmaza ilişkin kısmına gelince;

Her ne kadar davalı idare tarafından verilen ve 08.05.2013 gününde Danıştay Genel Yazı İşleri Müdürlüğü'nde kayda geçen dilekçede; Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu ve Danıştay Altıncı Dairesince verilen kararlara uygun yeni bir işlem tesis edilmek üzere, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun 08.04.2013 günlü, 13413 sayılı kararıyla, uyuşmazlığa konu taşınmazın kamulaştırılmasından vazgeçildiği belirtilmiş ise de, dilekçe ekinde yer alan anılan kararın; "dava konusu işlemle kamulaştırılmasına karar verilen taşınmazlar hakkında 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 10. maddesine göre açılan davalardan vazgeçilmesine" yönelik olduğu, dolayısıyla dava konusu işlemin yürürlükte bulunduğu anlaşıldığından, uyuşmazlığın esasının incelenmesine geçilmiştir.

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xEsdiyb - k+tdJFQ - KtspJYD - ulVioE= kodu ile erişebilirsiniz.

Diğer taraftan devam eden süreçte, 01.08.2012 günlü, 28371 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 16.07.2012 günlü, 2012/3423 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Çanakkale İlinde tesis edilecek Bekirli Termik Santralinin yapımı amacıyla ekli listede bulundukları köy ile ada ve parsel numaraları belirtilen taşınmazların Hazine adına tescil edilmek üzere Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından acele kamulaştırılmasına, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. maddesine göre karar verildiği ve uyuşmazlık konusu taşınmazların da bu kapsamda olduğu görülmüş ise de, iptal davalarının niteliği gereği, dava konusu işlemlerin, tesis edildikleri tarih itibariyle hukuka uygunluk denetimine tabi tutulmaları gerektiğinden, sonradan tesis edilen Bakanlar Kurulu Kararının davanın esasının incelenmesine engel teşkil etmediği sonucuna varılmıştır.

4628 sayılı Yasanın kamulaştırma başlıklı 15/c maddesi 30.03.2013 günlü, 28603 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 30. maddesinin (5). fıkrası ile yürürlükten kaldırılmış, aynı yasa ile 4628 sayılı Yasanın başlığı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun şeklinde değiştirilmiş ve 6446 sayılı Yasanın 19. maddesinde kamulaştırma konusu yeniden düzenlenerek, davalı idarenin kamulaştırma konusundaki yetkisi, kamulaştırma taleplerinin uygun bulunması halinde kurul tarafından kamu yararı kararı verilmesi ile sınırlı tutulmuş, kamulaştırma işlemlerinin ise, Maliye Bakanlığı ve TEDAŞ tarafından yapılacağı belirtilmişse de, Yasanın Geçici 16. maddesi ile bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kamulaştırılmasına karar verilen taşınmazların kamulaştırma işlemlerinin Kurum tarafından sonuçlandırılacağının belirtilmiş olması nedeniyle, davalı kurumun dava konusu kamulaştırma işlemini sonuçlandırma konusunda yetkisi devam etmektedir.

İşlemin tesis edildiği tarih itibariyle yürürlükte bulunan 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 15. maddesinin 5496 sayılı Yasa ile değişik (c) bendinde: "Elektrik piyasasında üretim ve/veya dağıtım faaliyetlerinde bulunan lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin kamulaştırma talepleri Kurum tarafından değerlendirilir ve uygun görülmesi hâlinde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda belirtilen esaslar dahilinde Kurumca kararları kamu yararı kararı yerine geçer. Bu durumda kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderler kamulaştırma talebinde bulunan lisans sahibi tüzel kişi tarafından ödenir.

Kamulaştırılan taşınmazın mülkiyeti, üretim veya dağıtım tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu kurum veya kuruluşuna, bunların bulunmaması hâlinde ise Hazineye ait olur. Hazine adına tescil edilen taşınmazlar üzerinde Maliye Bakanlığınca kamulaştırma bedelini ödeyen lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri lehine bedelsiz irtifak hakkı tesis edilir. İrtifak hakkının geçerliliği lisansın geçerlilik süresi ile sınırlıdır. Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerce yeni dağıtım tesisleriyle ilgili yapılan kamulaştırmaların gerektirdiği kamulaştırma bedelleri ile diğer giderler tarifeler yoluyla geri alınır. Lisansın sona ermesi veya iptali hâlinde, lisans sahibi tüzel kişiler tarafından ödenmiş bulunan kamulaştırma bedelleri iade edilmez. Ancak, dağıtım lisansının süresi sonunda tarifeler yoluyla geri alınmayan kamulaştırma bedelleri iade edilir." hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; Bakanlar Kurulu'nun 30.9.2004 günlü, 25599 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 14.9.2004 günlü, 2004/7892 sayılı kararı ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca Yapılacak Kamulaştırmalarda 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. Maddesinin Uygulanmasına Dair Kararın yürürlüğe konulduğu; söz konusu Kararın 1. maddesinde, enerji yatırımlarının bir an önce gerçekleştirilmesi amacıyla elektrik, doğalgaz ve petrol piyasalarındaki faaliyetlerin gerektirdiği ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca yapılacak kamulaştırma işlemlerinde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. maddesinin uygulanacağının öngörüldüğü, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun dava konusu 4.12.2008 günlü, 1871/4 sayılı kararı ile İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi'ne Çanakkale İli, Biga İlçesinde bulunan üretim tesisinde 1.10.2008 tarihinden itibaren 49 yıl süreyle üretim faaliyeti göstermek üzere verilen EÜ/1435-26/1041 numaralı üretim lisansı kapsamında yer alan üretim ve yardımcı tesisleri için gerekli olan ve ekli listede belirtilen taşınmaz malların kamulaştırılabilmesi amacıyla 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 7. maddesi gereğince kamulaştırma kararının verilebilmesine

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xEsdiyb - k+tdJFQ - KtspJYD - ulVioE= kodu ile erişebilirsiniz.

ve bu taşınmazın malların kamulaştırılması işlemlerinde 30.9.2004 günlü, 25599 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca yapılacak Kamulaştırmalarda 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. maddesinin Uygulanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararının uygulanmasına karar verildiği ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun anılan kararının eki listede yer alan ve acele kamulaştırılmasına karar verilen taşınmazların içerisinde mülkiyeti davacılara ait taşınmazların da bulunduğ, taşınmazların "santral sahası" olarak gösterildiği, bu karar üzerine davalı idare tarafından kamulaştırma işlemlerine başlandığı, Biga Asliye Hukuk Mahkemesi kararıyla söz konusu taşınmazlara Kamulaştırma Kanununun 27. maddesi uyarınca el konulduğu, ardından taşınmazların bedelinin tespiti ile Hazine adına tescili istemiyle davanın açılması üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu çerçevede dava konusu işleme dayanak oluşturan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca Yapılacak Kamulaştırmalarda 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. Maddesinin Uygulanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı incelendiğinde; "acelecilik hali"nin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca yapılacak tüm kamulaştırma işlemleri gösterilerek konu yönünden bir sınırlama içermediği, çerçeve çizilmediği, "acelecilik hali"nin somut olarak belirtilmediği, uygulama açısından süreklilik öngördüğü gibi Bakanlar Kurulu'na tanınan yetkinin başka makam ya da mercilerce takdir edilerek kullanılmasına olanak sağladığı, mülkiyet hakkının korunması, kullanılması ve sınırlandırılması yönünden belirsizlik yarattığı, mülkiyet hakkı ile sınırlandırılması arasındaki dengenin neden gösterilmeyerek bozulduğu görülmektedir.

Öte yandan, anılan Bakanlar Kurulu Kararı, Dairemizin 19/06/2013 tarihli, E:2011/6395, K:2013/4306 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

Bu itibarla, yukarıda belirtildiği üzere anılan Bakanlar Kurulu Kararında konu yönünden bir sınırlama getirilmeyerek ve uygulama açısından da süreklilik gösterecek şekilde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca yapılacak tüm kamulaştırma işlemlerinde acele kamulaştırma hükümlerinin uygulanmasına karar verilerek genel nitelikte bir karar alınması sonucunda; 2942 sayılı Kanun ile Bakanlar Kuruluna verilen acele kamulaştırma yetkisi davalı idareye devredilmiş olduğundan, aslında Bakanlar Kurulu tarafından kullanılması gereken yetkinin davalı idarece kullanılması sonucunda davacılara ait taşınmazın İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi adına acele kamulaştırılmasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın 373 parsel yönünden derdestlik nedeniyle **incelenmeksizin reddine**, 334 parsel yönünden ise dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda dökümü yazılı toplam 246,50 TL yargılama giderinin yarısı olan 123,25 TL nin davalı idareden alınarak davacılara verilmesine, posta avansından artan 15,00 TL'nin davacılara iadesine bu kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, **05/03/2014** tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan Üye Üye Üye Üye

(X)

YARGILAMA GİDERLERİ:
Başvurma Harcı : 28,20 TL
Karar Harcı : 38,20 TL
Yürütmenin Durdurulması Harcı: 30,30 TL
Vekalet Harcı : 5,80 TL
Posta Gideri : 144,00 TL
Toplam : 246, 50 TL

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xEsdiyb - k+tdJFQ - KtspJYD - ulVioE= kodu ile erişebilirsiniz.

T.C.
D A N I Ş T A Y
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2011/7496
Karar No : 2014/1686

AZLIK OYU (X): Uyuşmazlık, Çanakkale İli, Biga İlçesi, Bekirli Köyü, Marmaracık Mevkinde bulunan, taşınmazların İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Üretim A.Ş. adına acele kamulaştırma yoluyla kamulaştırılmasına ilişkin 25.9.2009 günlü, 2252/1 sayılı Enerji Piyasası Düzenlleme Kurulu kararının iptaline ilişkin bulunmaktadır.

Dava konusu işleme dayanak oluşturan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca Yapılacak Kamulaştırmalarda 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. Maddesinin Uygulanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı incelendiğinde:

Bakanlar Kurulunun 30.9.2004 günlü, 25599 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 14.9.2004 günlü, 2004/7892 sayılı kararı ile "Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca Yapılacak Kamulaştırmalarda 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. Maddesinin Uygulanmasına Dair Karar"ın yürürlüğe konulduğu; Kararın 1. maddesinde, "Enerji yatırımlarının bir an önce gerçekleştirilmesi amacıyla elektrik, doğalgaz ve petrol piyasalarındaki faaliyetlerin gerektirdiği ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca yapılacak kamulaştırma işlemlerinde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. maddesinin uygulanacağı" kararı verilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 46. maddesinde, Devlet ve kamu tüzel kişilerinin; kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idari irtifaklar kurmaya yetkili olduğu hükmüne yer verilmiştir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 3. maddesinde, Anayasa hükmüne uygun olarak kamulaştırma konusunda düzenleme getirilmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında;

"Bakanlar Kurulunca kabul olunan, **büyük enerji ve sulama projeleri** ile iskan projelerinin gerçekleştirilmesi, yeni ormanların yetiştirilmesi, kıyıların korunması ve turizm amacıyla yapılacak kamulaştırmalarda, bir gerçek veya özel hukuk tüzelkişisine ödenecek kamulaştırma bedelinin o yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilen miktarı, nakden ve peşin olarak ödenir. Bu miktar, kamulaştırma bedelinin altıda birinden az olamaz. Bu miktarın üstünde olan kamulaştırma bedelleri, peşin ödeme miktarından az olmamak ve en fazla beş yıl içinde faiziyle birlikte ödenmek üzere eşit taksitlere bağlanır. Taksitlere, peşin ödeme gününü takip eden günden itibaren, Devlet borçları için öngörülen en yüksek faiz haddi uygulanır." kuralı yer almıştır.

Sözü edilen normlar değerlendirildiğinde, Bakanlar Kurulunca kabul olunan, **büyük enerji ve sulama projeleri ile iskan projelerinin gerçekleştirilmesi,** yeni ormanların yetiştirilmesi, kıyıların korunması ve turizm amacıyla yapılacak kamulaştırmalarda, kamulaştırma yöntemi konusunda özel bir düzenleme getirilmiştir.

30.10.2004 tarih ve 25599 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile büyük enerji tesislerinin projelerinin kurulması için ihtiyaç duyulan taşınmazlara Asliye Hukuk Mahkemesi kararı ile el konulmasına imkan verilmektedir. El koyma kararıyla birlikte enerji tesisi yapımına başlanabilmektedir.

Bakanlar Kurulu büyük enerji tesislerinin yapımını acelecilik kapsamında görmektedir.

Acele Kamulaştırma uygulamasında, mahkemece verilen taşınmaza el koyma kararı ile taşınmazın mülkiyeti idareye geçmemektedir. Sadece yasada belirtilen durumlarda kamulaştırma sürecindeki işlemlere devam edilirken taşınmaza el konularak taşınmazı kullanma hakkı elde edilmektedir. Bu sebeple taşınmaza el koyma kararı taraflar arasındaki uyunmazlığı çözümleyen nihai bir karar değildir. İdarelerce el koyma dışında, tesis edilen kamulaştırma kararları ayrıca dava konusu edildiğinde kamulaştırma işlemlerinin yargısal denetimi yapılmaktadır.

Dava konusu 14.9.2004 günlü, 2004/7892 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, elektrik, doğalgaz ve petrol piyasalarındaki faaliyetlerin gerektirdiği ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca yapılacak kamulaştırma işlemlerinde 2942 sayılı Kamulaştırma Yasasının 27.maddesinin uygulanacağına ilişkin bir karardır. Bu karar ile enerji yatırımlarının bir an önce gerçekleştirilmesi amacıyla elektrik, doğalgaz ve petrol piyasalarındaki faaliyetlerin gerektirdiği ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca yapılacak kamulaştırmalarda acele el koyma yönteminin uygulanmasına imkan tanınmıştır. EPDK tarafından sözü edilen projeler nedeniyle kamu yararı alınarak kamulaştırılacak taşınmazların niteliği, yüz ölçümü belirlenerek kamulaştırma kararı

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xEsdiyb - k+tdJFQ - KtspJYD - ulVioE= kodu ile erişebilirsiniz.

alınmaktadır. Bu kapsamda, dava konusu Bakanlar kurulu Kararının genel nitelikte bir karar olduğu ve Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin Enerji Piyasası Düzenleme Kuruluna devredildiği yorumunda bulunmak mümkün değildir.

Bu nedenle, dava konusu Bakanlar Kurulu Kararı mülkiyet haklarında bir belirsizlik yaratmadığından kararda hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; Bakanlar Kurulu'nun 30.9.2004 günlü, 25599 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 14.9.2004 günlü, 2004/7892 sayılı kararı ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca Yapılacak Kamulaştırmalarda 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. Maddesinin Uygulanmasına Dair Kararın yürürlüğe konulduğu; söz konusu Kararın 1. maddesinde, enerji yatırımlarının bir an önce gerçekleştirilmesi amacıyla elektrik, doğalgaz ve petrol piyasalarındaki faaliyetlerin gerektirdiği ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca yapılacak kamulaştırma işlemlerinde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. maddesinin uygulanacağının öngörüldüğü, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun dava konusu 4.12.2008 günlü, 1871/4 sayılı kararı ile İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi Anonim Şirketi'ne Çanakkale İli, Biga İlçesinde bulunan üretim tesisinde 1.10.2008 tarihinden itibaren 49 yıl süreyle üretim faaliyeti göstermek üzere verilen EÜ/1435-26/1041 numaralı üretim lisansı kapsamında yer alan üretim ve yardımcı tesisleri için gerekli olan ve ekli listede belirtilen taşınmaz malların kamulaştırılabilmesi amacıyla 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 7. maddesi gereğince kamulaştırma kararının verilebilmesine ve bu taşınmazın malların kamulaştırılması işlemlerinde 30.9.2004 günlü, 25599 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca yapılacak Kamulaştırmalarda 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. maddesinin Uygulanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararının uygulanmasına karar verildiği ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun anılan kararının eki listede yer alan ve acele kamulaştırılmasına karar verilen taşınmazların içerisinde mülkiyeti davacılara ait taşınmazların da bulunduğu, taşınmazların "santral sahası" olarak gösterildiği, bu karar üzerine davalı idare tarafından kamulaştırma işlemlerine başlandığı, Biga Asliye Hukuk Mahkemesi kararıyla söz konusu taşınmazlara Kamulaştırma Kanununun 27. maddesi uyarınca el konulduğu, ardından taşınmazların bedelinin tespiti ile Hazine adına tescili istemiyle davanın açılması üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Anayasanın 35. maddesinde: "Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz." hükmü yer almaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Ek 1 Nolu Protokolünün "Mülkiyetin korunması" başlıklı 1. maddesinde: "Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir. Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka halel getirmez." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan mevzuat hükümleri açısından bakıldığında, özel mülkiyet hakkının korunması gereken temel insan hakları arasında öngörüldüğü, anayasa ve uluslararası sözleşmelerde mülkiyet hakkını korumaya yönelik düzenlemelere yer verildiği, bu düzenlemelerde mülkiyet hakkına müdahalelerin olabileceğinin öngörüldüğü, ancak bu müdahalelerde kamu yararı gerekçesi, kanuni düzenleme gereği ve ölçülülük yada orantılılık gibi uluslararası hukukun genel ilkelerinin varlığının dikkate alınması gerektiği, aksi durumda müdahalenin mülkiyet hakkı ihlaline neden olacağı kabul edilmiştir. Nitekim Anayasa Mahkemesi kararları ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarıyla da bu hususların açık bir şekilde ortaya konulduğu görülmektedir.

Bu açıdan, kamu gücü kullanılarak özel mülkiyetteki taşınmazların kamu eline geçirilmesini ifade etmesi anlamında kamulaştırmanın yargısal incelemesinde, mülkiyet hakkına söz konusu müdahalede yukarıda yer alan hükümler çerçevesinde kamu yararının varlığının,

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xEsdiyb - k+tdJFQ - KtspJYD - ulVioE= kodu ile erişebilirsiniz.

kanuni düzenleme gereğinin ve orantılılık noktasında adil dengenin sağlanıp sağlanmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

2942 sayılı kamulaştırma Kanununun 27. Maddesi özünde acele el koymaya yöneliktir. Acele Kamulaştırma yönteminde kıymet takdiri dışındaki işlemler sonradan tamamlanmak üzere kamulaştırma işlemleri tekemmül ettirilir; tescil ile kamulaştırma tamamlanır. Aceleciliğine Bakanlar Kurulunca karar verilen ve kamu yararı görülen süreli enerji projelerinin bir an önce gerçekleştirilmesi için söz konusu kamulaştırma yöntemi uygulanır. Sonuçta el koyma dışında kamulaştırma Kanununda öngörülen usul tatbik edilir. Kamulaştırma işlemine konu edilerek el konulan taşınmaz için belli bir süre sonunda bedel tespit ve tescil davası açılması durumunda kamulaştırma işleminin kamu yararına uygunluğu denetlenmelidir. Bu aşamada sadece acelecilik halinin tartışılması 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. maddesinin lafzi yorumundan öteye geçmeyeceği gibi hukuki denetimin eksik yapılmasına yol açar.

Olayda, dava konusu taşınmazların Çanakkale, Biga, Kemer ve Bekirli Köyleri Enerji Üretim ve Termik Santral Sahası Kamulaştırma planında, santral sahasında kalması nedeniyle kamulaştırma planı kapsamında kamulaştırılmasına karar verildiğinden, davanın konusunun acele kamulaştırma ve olağan kamulaştırma ayrımı yapılmadan bir bütün halinde değerlendirilmesi gerektiği, kamulaştırmanın acele el koyma yöntemi uygulanarak yapılmasının taşınmazın mülkiyet hakkının devri noktasında bir farklılık teşkil etmeyeceği, davalı idarece 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 10. maddesi kapsamında olağan kamulaştırma usulü uygulanarak bedel tespiti ve tescil istemiyle dava açılması karşısında dava konusu işlemlerin bir bütün halinde taşınmazın mülkiyetinin kamulaştırılması olarak düşünülmek suretiyle hukuka uygunluğunun değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bu çerçevede uyuşmazlıkta, termik santral sahasında kalan taşınmazın kamulaştırılması yolundaki işlemlerin dayanağı kamulaştırma planlarına uygun olduğu, termik santral ve kül depolama alanı projesi hakkında" çevresel etki değerlendirmesi olumlu kararının" bulunduğu; dolayısıyla mülkiyet hakkına kamu yararı amacı doğrultusunda müdahalede bulunularak kamulaştırma yapılmış olduğundan, enerji yatırımının bir an önce yapılabilmesi maksadıyla taşınmaza el konulmak suretiyle kamulaştırılması yolundaki Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kararınında hukuka aykırılık bulunmadığından, dava konusu kararın iptali yolundaki Dairemiz kararına katılmıyorum.

Üye

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xEsdiyb - k+tdJFQ - KtspJYD - ulVioE= kodu ile erişebilirsiniz.

T.C.
D A N I Ş T A Y
SEKİZİNCİ DAİRE
Esas No : 2011/2274
Karar No : 2013/7552

Temyiz İsteminde Bulunan (Davalı) : Mersin Üniversitesi Rektörlüğü

Vekili : Av. Eylem SEZER - (Aynı adreste)

Karşı Taraf (Davacı) : Necla BAKSİ

Fatih Mah. 3349 Sk. No:7 - BATMAN

İstemin Özeti : Mersin 2. İdare Mahkemesinin 14/12/2010 gün ve E:2010/1429, K:2010/1782 sayılı kararının; hukuka aykırı olduğu öne sürülerek, 2577 sayılı Yasanın 49. maddesi uyarınca temyizen incelenerek bozulması istemidir.

Savunmanın Özeti : Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi : Yüksel IRIZ

Düşüncesi : Anayasada; herkesin, düşünce ve kanaat hürriyetine, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına ve önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahip olduğu düzenlenmiş, ayrıca kimsenin eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamayacağı belirtilmiştir.

Yine Anayasa'nın 90. maddesinin son fıkrasında, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümlerinin esas alınacağı düzenlenmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin, 10. ve 11. maddelerinde de; "ifade özgürlüğü" ile "Toplantı ve dernek kurma özgürlüğü" düzenlenerek, herkesin görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne ve barışçıl olarak toplanma hakkına sahip olduğu ifade edilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında; ifade özgürlüğünün, sadece olumlu karşılanan veya zararsız veya önemsiz görülen "bilgi" veya "fikirler" için değil; aynı zamanda, rencide edici, şok edici veya rahatsız edici olanlar için de geçerli olduğu, bunların "demokratik toplum" için şart olan çoğulculuk, hoş görü ve açık fikirliliğin gerekleri olduğu (Temel ve Diğerleri-Türkiye), göstericilerin şiddet eylemlerine karışmadıkları durumlarda, kamu makamlarının, barışçı toplantılara belli bir ölçüye kadar musamaha göstermelerinin önemli olduğu, barışçı gösterinin ilke olarak, cezai yaptırım tehdidine maruz kalmaması gerektiği (Akgöl ve Göl-Türkiye) belirtilmiştir.

Bu itibarla, davacı hakkında, Mersin 2. Asliye Ceza Mahkemesinde 2911 sayılı Kanun'a muhaletten dolayı açılan kamu davasının beraatle sonuçlanması ve Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle tanınan haklar kapsamında şiddet içermeyen, başkalarının hak ve özgürlüklerine müdahalede bulunmayan eylem nedeniyle davacının eğitim hakkının engellenmesine ilişkin işlemde hukuka uyarlık bulunmadığından, kararın onanması gerektiği düşünülmektedir.

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden REOXGie - uf4a2x8 - ViyfAUd - I+mAl4= kodu ile erişebilirsiniz.

T.C.
D A N I Ş T A Y
SEKİZİNCİ DAİRE
Esas No : 2011/2274
Karar No : 2013/7552

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüşüldü:

Dava, Mersin Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Ebelik Bölümü'nden mezun olan davacı tarafından, Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nin 9. maddesinin (j) bendi uyarınca "Yükseköğretim Kurumundan 1 Yarıyıl Uzaklaştırma Cezası" ile cezalandırılmasına ilişkin Üniversite Disiplin Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

İdare Mahkemesince, davacıya isnat edilen fiillerin işlendiğinin açık ve net bir şekilde ortaya konulmaksızın eksik soruşturma yapılmak suretiyle, davacının Yüksek Öğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin 9. maddesi uyarınca 2009-2010 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında "Yüksek Öğretim Kurumundan 1 (Bir) Yarıyıl Uzaklaştırma Cezası" ile cezalandırılmasına ilişkin Disiplin Kurulu kararında hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle işlemin iptaline karar verilmiştir.

Dava konusu işlem tarihinde yürürlükte bulunan, 13.1.1985 tarih ve 18634 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin 9. maddesinin (j) bendinde; "Yükseköğretim kurumuna ait kapalı ve açık mahallerde yetkililerden izin almadan toplantılar düzenlemek veya bu tür toplantılara katılmak, öğrencileri temsil yetkisi olmadığı halde öğrenci temsilcisi sıfatını takınarak beyanatta bulunmak, toplantı veya törenlere katılmak" fiilleri yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırmayı gerektiren fiil ve haller arasında sayılmakla birlikte davaya konu işlemin dayanağı olan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği, 18.8.2012 gün ve 28388 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nin 30. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Olay tarihinde yürürlükte olan Yönetmelik daha sonraki tarihli Yönetmelik ile yürürlükten kaldırıldığından, uyuşmazlığın çözülebilmesi için öncelikle davacının işlediği fiile hangi Yönetmelik hükmünün uygulanması gerektiği hususunun karara bağlanması gerekmektedir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 7. maddesinde yer alan "işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. İşlendikten sonra yürürlüğe giren kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı da kimse cezalandırılamaz ve hakkında güvenlik tedbiri uygulanamaz. Böyle bir ceza veya güvenlik tedbiri hükmolunmuşsa infazı ve kanuni neticeleri kendiliğinden kalkar. Suçun işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanun ile sonradan yürürlüğe giren kanunların hükümleri farklı ise, failin lehine olan kanun uygulanır ve infaz olunur." yolundaki hüküm failin lehine olan kanunun uygulanması ilkesini düzenlemektedir.

Ceza hukuku kökenli bir ilke olan lehe olan hükmün uygulanması ilkesi; işlendiği zamanın hukuki normları uyarınca suç sayılan bir fiil sonradan yürürlüğe giren bir düzenleme ile suç olmaktan çıkarılmış bulunuyorsa veya sonradan yürürlüğe giren düzenleme suçun işlendiği zaman

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden REOXGie - uf4a2x8 - ViyfAUd - I+mAl4= kodu ile erişebilirsiniz.

mevcut olan düzenlemeye göre suçlunun lehine ise, sonraki normun daha önce işlenmiş olan fiillere uygulanmasını öngörmektedir. Kural olarak idari işlemlerin yargısal denetimi tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan mevzuata göre yapılmaktadır. Bu anlamda idari işlem niteliğindeki Disiplin yaptırımının da tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan mevzuata göre yargısal denetiminin yapılması gerekmekte ise de, ilke olarak suç ve cezadan lehe olan normun uygulanması kuralının disiplin cezaları yönünden de geçerli olduğunun kabulü gerekmektedir.

Dolayısıyla, fiilin işlendiği tarih itibariyle yürürlükte bulunan mevzuat ile daha sonra yürürlüğe giren mevzuat hükümleri farklı ise disiplin cezası ile cezalandırılacak olan kişilerin lehine olan mevzuat hükmü dikkate alınmalıdır. Ancak lehe hükmün uygulanması amacıyla verilecek bir iptal kararının başka disiplin cezalarının uygulanmasına engel olmayacağı da tabiidir.

Bu itibarla, İl Emniyet Müdürlüğü yazısından, güvenlik görevlilerince tutulan tutanaktan, aynı eyleme katılan diğer öğrencilerle ilgili olarak verilen Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesinin 15.03.2011 gün ve E:2008/82, K:2011/77 sayılı kararından ve davacının savunmasından, Devlet Kurumlarına hakaretler içeren bir basın açıklamasını okuduğu sabittir.

Bu nedenle, yukarıda belirtilen Yönetmelik değişikliği göz önünde bulundurularak, davacıya isnat edilen fiilin yeni Yönetmelikte de suç olarak belirlenip belirlenmediği, belirlenmiş ise hangi disiplin cezasının öngörüldüğü, yeni ve eski Yönetmelikler karşılaştırılarak ve oluşan yeni hukuki durum dikkate alınarak, İdare Mahkemesince yeniden bir karar verilmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle; Mersin 2. İdare Mahkemesi kararının **bozulmasına,** dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere anılan Mahkemeye gönderilmesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 06/11/2013 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan	**Üye**	**Üye**	**Üye**	**Üye**
	(X)	**(X)**		

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden REOXGie - uf4a2x8 - ViyfAUd - I+mAl4= kodu ile erişebilirsiniz.

T.C.
D A N I Ş T A Y
SEKİZİNCİ DAİRE
Esas No : 2011/2274
Karar No : 2013/7552

KARŞI OY

(X)-Dava, Mersin Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Ebelik Bölümü'nden mezun olan davacı tarafından, Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nin 9. maddesinin (j) bendi uyarınca "Yükseköğretim Kurumundan 1 Yarıyıl Uzaklaştırma Cezası" ile cezalandırılmasına ilişkin Üniversite Disiplin Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "kişinin hakları ve ödevleri" düzenleyen "İkinci Bölümü'nde yer alan "düşünce ve kanaat hürriyeti" başlıklı 25. maddesinde; herkesin, düşünce ve kanaat hürriyetine sahip olduğu, her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimsenin, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı, düşünce kanaatleri sebebiyle kınanamayacağı ve suçlanamayacağı belirtilmiştir.

Yine, Anayasa'nın "düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" başlıklı 26. maddesinde ise"; herkesin, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahip olduğu ifade edilerek, bu hürriyetin kullanılmasının hangi amaçlarla sınırlandırılabileceği maddenin devamında açıklanmıştır.

Anayasa'nın "Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı" başlıklı 34. maddesinde; herkesin, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahip olduğu, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının ancak, milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla ve kanunla sınırlanabileceği düzenlenmiştir.

Ayrıca, Anayasa'nın "Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi" başlıklı 42. maddesinin 1. fıkrasında, kimsenin eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamayacağı hükmüne yer verilmiş, 13. maddesinde de, temel hak ve hürriyetlerin, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği, bu sınırlamaların, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı belirtilmiştir.

Anayasanın 90. maddesinin son fıkrasında ise; usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmaların kanun hükmünde olduğu, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınacağı düzenlenmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin "ifade özgürlüğü" başlıklı 10. maddesinde; herkesin görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahip olduğu, görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüğün kullanılmasının, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden REOXGie - uf4a2x8 - ViyfAUd - I+mAl4= kodu ile erişebilirsiniz.

için bazı biçim koşullarına, sınırlamalara ve yaptırımlara bağlanabileceği belirtilmiş, "Toplantı ve dernek kurma özgürlüğü" başlıklı 11. maddesinde ise; herkesin barışçıl olarak toplanma hakkına sahip olduğu ifade edilerek, maddenin devamında da bu hakkın hangi koşullarda sınırlandırılabileceği düzenlenmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin "TEMEL VE DİĞERLERİ-TÜRKİYE (Başvuru no:36458/02)" kararında; ifade özgürlüğü, AİHS'nin 10. maddesinin 2. paragrafı saklı tutulmak üzere, sadece olumlu karşılanan veya zararsız veya önemsiz görülen "bilgi" veya "fikirler" için değil; aynı zamanda rencide edici, şok edici veya rahatsız edici olanlar için de geçerlidir. Bunlar "demokratik toplum" için şart olan çoğulculuk, hoş görü ve açık fikirliğin gerekleridir." ifadelerine yer verilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin "AKGÖL VE GÖL-TÜRKİYE (Başvuru no:28495/06 ve 285/06)" kararında ise; göstericilerin şiddet eylemlerine karışmadıkları durumlarda, kamu makamlarının, barışcı toplantılara belirli bir ölçüye kadar müsamaha göstermelerinin önemli olduğunu, barışçı bir gösterinin, ilke olarak cezai yaptırım tehdidine maruz kalmaması gerektiği belirtilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bir çok kararında, şiddet içermeyen, barışçı eylemler nedeniyle ilgililerin eğitim hakkının engellenmemesi gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümleri ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları uyarınca, eyleme katılan davacı öğrenci tarafından sarf edilen sözler eleştiri niteliğinde olup şiddet içermeyen, başkalarının hak ve özgürlüklerine müdahalede bulunmayan, barışcı eylemler nedeniyle ilgililerin eğitim hakkını kullanmasının engellenmemesi gerekmektedir.

Bu durumda, davacı hakkında, Mersin 2. Asliye Ceza Mahkemesinde 2911 sayılı Kanun'a muhaletten dolayı açılan kamu davasının beraatle sonuçlanması ve Anayasa, uluslararası sözleşmeler ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ile çerçevesi çizilen ve şiddet içermeyen, başkalarının hak ve özgürlüklerine müdahalede bulunmayan ve içeriği itibariyle ifade özgürlüğü ve toplantı hakkı kapsamında kalan eylemi nedeniyle davacının eğitim hakkını kullanmasının engellenmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığından, İdare Mahkemesi kararının onanması gerektiği görüşüyle aksi yöndeki çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Üye **Üye**

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden REOXGie - uf4a2x8 - ViyfAUd - I+mAl4= kodu ile erişebilirsiniz.

T.C.
D A N I Ş T A Y
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2009/8048
Karar No : 2014/3636

Davacı : Alımujıang Abudureheman

Vekili : Av. Abdulhalim Yılmaz
Kartaltepe Mah. Bahçesaray Sk. Özen Apt. No:16/7
İncirli-Bakırköy/İSTANBUL

Davalı : İçişleri Bakanlığı - ANKARA

İstemin Özeti : Çin Halk Cumhuriyeti (Uygur Özerk Bölgesi) uyruklu olan davacı tarafından, sığınma başvurusunun reddedilerek sınırdışı edilmesine ilişkin Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 29.4.2009 tarih ve 77349 sayılı işlemi ile işlemin dayanağı olan İçişleri Bakanlığı'nın 22.6.2009 tarih ve 57 sayılı Uygulama Talimatının (Genelge) Temel İlkeler Bölümünün, "Başvuru Sahibinin Bilgilendirilmesi" başlıklı kısmının, avukat aracılığıyla takip edilen başvurular için bilgilendirmenin avukata yapılması yolunda herhangi bir kurala yer verilmemesi yönünden, ayrıca 12. ve 13. maddelerinin, ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle ülkesine döndüğünde zulme maruz kalacağı, sığınmacı statüsü verilmemesinin haklı ve makul bir sebebinin bulunmadığı, Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile teminat altına alınmış yaşam hakkı ile adil yargılanma hakkına aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Davacı tarafından ileri sürülen iddialar, dayanağı mevzuata uygun olarak yapılmış işlemlerin iptalini gerektirecek nitelikte olmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Erkan Yılmaz

Düşüncesi : Cenevre Sözleşmesine dayanılarak iltica ve sığınma taleplerine ilişkin usul ve esasların İltica-Sığınma Yönetmeliği ile belirlenmiş olmasına karşın, 57 sayılı Uygulama Talimatının dava konusu hükümleri ile Yönetmeliğin kapsamının aşılarak, iltica ve sığınma başvurusunda bulunanların haklarını doğrudan ilgilendiren kurallara yer verilmiş olup; bu nedenle Uygulama Talimatının dava konusu hükümlerinde üst hukuk normlarına uyarlık bulunmamaktadır.

Uygur kökenli Çin Halk Cumhuriyeti vatandaşı olan ve Çin Devletinin Uygur Türklerine yönelik baskısından kurtulmak amacıyla Türkiye'ye geldiğini iddia eden davacının, ülkesine iade edilmesi halinde baskı ve zulüm görme tehlikesi altında bulunması nedeniyle, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğine yaptığı iltica başvurusu sonuçlanana kadar Cenevre Sözleşmesinin 33. maddesi uyarınca üçüncü bir ülkeye gitmek üzere sığınma talebinin kabul edilmesi gerekirken, davacının sığınma talebinin reddedilerek, sınırdışı edilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; 22.6.2009 tarih ve 57 sayılı Uygulama Talimatının (Genelge) Temel İlkeler Bölümünün Başvuru Sahibinin Bilgilendirilmesi başlıklı kısmı ile 12. ve 13. maddelerinin ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 29.4.2009 tarih ve 77349 sayılı işleminin iptaline karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JV+ocxO - ZuY3Viq - Q3oaySq - 7MFsVU= kodu ile erişebilirsiniz.

Danıştay Savcısı: Yalçın Macar

Düşüncesi: Dava, Çin Halk Cumhuriyeti (Sincan/Uygur Özerk Bölgesi) uyruklu davacının sığınma başvurusunun reddedilerek, sınırdışı edilmesi işlemi ile İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün "Uygulama Talimatı" konulu, 22.6.2006 günlü ve 57 sayılı Genelgesi'nin "Temel İlkeler" Bölümünün "Başvuru Sahibinin Bilgilendirilmesi" başlıklı kısmı ile "Bakanlığın kararından sonra valiliklerce yapılacak işlemler ve hukuki yardım" başlıklı 12. ve "Re'sen ikamet izni verilmeyecek haller" başlıklı 13. maddelerinin, avukat aracılığıyla takip edilen başvurular için bilgilendirmenin avukata yapılması yolunda herhangi bir kurala yer verilmemesi yönünden iptali istemiyle açılmıştır.

Türkiye'nin de tarafı olduğu "Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme" ve "Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü"nün 1. maddeleri uyarınca, "mülteci" kavramı, "...ırkı, dini, tabiyeti, muayyen bir içtimai grupa mensubiyeti veya siyasi kanaatleri yüzünden takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için vatandaşı olduğu memleket dışında bulunuyorsa, oraya dönemeyen veya mezkur korkuya binaen dönmek istemeyen şahıs"ı ifade etmektedir.

Türkiye, Sözleşme ve Protokole ait coğrafi çekincesi nedeniyle, yalnızca Avrupa'dan gelenlere "mülteci"; buna karşılık Avrupa dışından gelenlere "sığınmacı" statüsü tanımaktadır. Nitekim, 14.9.1994 günlü, 94/6169 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan "Türkiyeye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiyeden İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar İle Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılara ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik"in 3. maddesinde, sözü edilen çekince nedeniyle, Avrupa dışından gelenler "sığınmacı" olarak, ancak, "Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme"ye koşut biçimde tanımlanmıştır.

Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme'nin 3. maddesi, taraf devletleri Sözleşme hükümlerini ırk, din veya geldikleri ülke bakımından ayırım yapmadan uygulamakla yükümlü tutmakta; 12. maddesinde, her mültecinin hukuki statüsünün, yerleşim yerinin bulunduğu ülkenin yasalarına, yerleşim yeri yoksa bulunduğu ülkenin yasalarına tabi olduğu belritilmekte; 31. maddesi ve 32. maddesinin birinci fıkrasında taraf devletlerin, hayatlarının veya özgürlüklerinin, Sözleşmenin 1. maddedesinde gösterilen şekilde tehdit altında bulunduğu bir ülkeden doğruca gelerek izinsizce kendi topraklarına giren veya bu topraklarda bulunan mültecilere, gecikmeden yetkili makamlara başvurarak yasadışı girişlerinin veya bulunuşlarının geçerli nedenlerini göstermeleri koşuluyla, yasadışı yollardan girişleri veya bulunuşlarından dolayı ceza vermemesi, bu mültecilerin hareketlerine gerekli olanların dışında kısıtlama uygulamaması ve bu kısıtlamaların ancak, ülkedeki statüleri belirleninceye veya bir başka ülkeye kabulleri sağlanıncaya kadar uygulanması, bu mültecilerin diğer bir ülkeye kabullerini sağlamak için makul bir süre ve gerekli bütün kolaylıkları sağlaması, ülkelerinde yasal olarak bulunan bir mülteciyi, ulusal güvenlik veya kamu düzeni ile ilgili sebepler dışında, sınır dışı etmemesi esası benimsenmiş; 33. maddesinde, taraf devletin, mülteciyi ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatı ya da özgürlüğü tehdit altında olacak ülkelerin sınırlarına geri göndermesi veya

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JV+ocxO - ZuY3Viq - Q3oaySq - 7MFsVU= kodu ile erişebilirsiniz.

iade etmesi yasaklanmış; 36. maddesinde, taraf devletlerin, Sözleşme'nin uygulanabilmesi amacıyla çıkarabilecekleri yasaları ve yönetmelikleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirmeleri öngörülmüştür.

Kimi kurallarının iptali istenilen dava konusu "Genelge"nin, Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmenin, bazı özel tarihsel koşullar bağlamında hazırlandığı, bu nedenle mülteci tanımının, gelinen süreçte, her türlü meşru korunma ihtiyacını karşılayamaz hale geldiği; bunun yanı sıra, özellikle AB'ne üye ülkelerin ve dünyanın diğer birçok ülkesinin uluslararası insan hakları yükümlülüklerinin, geliştirilen yeni hukuki araçlar ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yorumları nedeniyle gelişmeye uğradığı; İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları gibi uluslararası mevzuat ve AB Müktesebatı içerisinde de iltica ile ilgili doğrudan ya da dolaylı hükümler yer aldığı; Türkiye'nin iltica ve göç konularındaki yasal mevzuatı ve uygulamalarını Türkiye Ulusal Programında 24. Fasıl, "Adalet ve İçişleri" Bölümünün 24.1: "İltica Alanında AB Mevzuatına Uyumun Başlatılması ve İltica Alanında Kapasitenin Geliştirilmesi" başlığı altında yer alan taahhütler doğrultusunda uyumlaştırma süreci içerisinde olduğu ve öngörülen uyumlaştırmaların hangi AB Müktesebatı çerçevesinde yapılacağının "Ulusal Program"da belirtildiği; bu çerçevede "İltica ve Göç Alanındaki Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Eylem Planı (İltica ve Göç Eylem Planı)"nın hazırlandığı ve Başbakanlıkça 25.3.2005 tarihinde onaylanarak yürürlüğe girdiği noktalarından hareketle, Avrupa Birliğine tam üyelik gerçekleşene kadar, İltica ve Göç Ulusal Eylem Planında yer alan taahhütlerin yerine getirilmesi, iltica sistemimizin ve uygulamalarımızın AB müktesebatı ve uygulamalarına paralellik sağlaması, böylece yürütülen işlemlerin hukuki temelinin kuvvetlendirilmesi ve İltica ve Göç Ulusal Eylem Planında ileride iltica alanında oluşturulması öngörülen idari yapılanmanın ve yasal düzenlemenin zemininin oluşturulması amacıyla Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme ve "Türkiyeye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiyeden İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar İle Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılara ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" esas alınarak hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Oysa Anayasa'nın 124. maddesinde, Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren yasaların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabileceği hükme bağlanmıştır. Diğer yandan Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme'nin 36. maddesi, Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların öncelikle yasa ile daha sonra da bu Yasa uyarınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesini öngörmesine karşın, yasal veya yasal olmayan yollardan ülkemize gelerek münferiden iltica etmek isteyen veya başka ülkelere iltica etmek üzere izni talep eden yabancılar ile topluca iltica veya sığınma amacıyla sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara ve olabilecek nüfus hareketlerine karşı alınacak tedbirleri, yapılacak işlemler, müracaat, karar ve işbirliği yapacak makamlar ile bunların görevlerini ve yabancıların tabi olacakları esaslar, yasa yerine, 1994 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Yönetmelik ile belirlenmiştir.

Bu haliyle, kimi kuralları dava konusu olan Genelge ile "Türkiyeye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiyeden İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar İle Topluca

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JV+ocxO - ZuY3Viq - Q3oaySq - 7MFsVU= kodu ile erişebilirsiniz.

Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılara ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik"in kapsamı da aşılarak, iltica ve sığınma başvurusunda bulunanların haklarını doğrudan ilgilendiren kurallara yer verilmesinde, normlar hiyerarşisine ve dayanılan üst normlara uygunluk görülmemektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacının Uygur kökenli Çin Halk Cumhuriyeti yurttaşı olduğu, yasal olarak Türkiye'ye geldiği, vize süresi dolmasına rağmen ülkeyi terk etmediği, vize ihlali konumunda güvenlik güçlerince yakalandığı, davacının Doğu Türkistan İslami Hareket Örgütü üyesi ve Türkiye'de Çin hedeflerine yönelik eylem arayışı içinde olduğunun Çinli yetkililer tarafından belirtildiği hususunun bildirilmesi üzerine, davacının yurda girmesi yasak kişiler kapsamına alındığı; davacı tarafından üçüncü bir ülkeye gitmek için sığınma talebinde bulunulduğu; davacının bu isteminin reddedildiği; bu işleme itiraz edilmesi üzerine, davalı idarenin Dışişleri Bakanlığından görüş istediği, Dışişleri Bakanlığı'nca davacının sığınmacı statüsü verilmesini gerektirecek şartları taşımadığı yönünde görüş bildirilmesi üzerine, davacının ülkeden çıkışının yapılmasına karar verildiği; bu arada davacının Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğine iltica başvurusunda bulunduğu, Yüksek Komiserlik tarafından, Çin Devletinin Uygur Türklerine karşı baskı uyguladığı hususunun belirtildiği, başvurunun ise henüz sonuçlanmadığı, ayrıca davacının sınırdışı edilmesi kararına karşı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurduğu, Mahkeme'ce sınırdışı edilmemesine yönelik olarak geçici tedbir kararı verildiği, ancak bu başvurunun henüz sonuçlanmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğine yaptığı iltica başvurusu sonuçlanana kadar, Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme'nin 33. maddesi uyarınca, üçüncü bir ülkeye gitmek üzere sığınma talebinin kabul edilmesi gerekirken, Çin Devletinin Uygur Türklerine yönelik baskısından kurtulmak amacıyla Türkiye'ye geldiğini iddia eden davacının, ülkesine iade edilmesi halinde baskı ve zulüm görme tehlikesi altında bulunduğu savı incelenmeden, öte yandan Türkiye'de bulunmasının ulusal güvenlik veya kamu düzeni yönlerinden sakıncası açıkça ortaya konulmadan başvurusunun reddedilerek, sınırdışı edilmesine ilişkin dava konusu işlemde de hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davacının isteminin kabulü ile dava konu Genelge kurallarının ve işlemin iptali gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince, işin gereği görüşüldü:

Dava, Çin Halk Cumhuriyeti (Uygur Özerk Bölgesi) uyruklu olan davacı tarafından, sığınma başvurusunun reddedilerek sınırdışı edilmesine ilişkin Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 29.4.2009 tarih ve 77349 sayılı işlemi ile işlemin dayanağı olan İçişleri Bakanlığı'nın 22.6.2009 tarih ve 57 sayılı Uygulama Talimatının (Genelge) Temel İlkeler Bölümünün "Başvuru Sahibinin Bilgilendirilmesi" başlıklı kısmının, avukat aracılığıyla takip edilen başvurular için bilgilendirmenin avukata yapılması yolunda herhangi bir kurala yer verilmemesi yönünden, ayrıca 12. ve 13. maddelerinin iptali istemiyle açılmıştır.

1- Davanın, İçişleri Bakanlığı'nın 22.6.2009 tarih ve 57 sayılı Uygulama Talimatının (Genelge) 12. ve 13. maddelerine ilişkin kısmının incelenmesi;

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JV+ocxO - ZuY3Viq - Q3oaySq - 7MFsVU= kodu ile erişebilirsiniz.

29.8.1961 tarih ve 359 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme ve Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolünün 1. maddesi uyarınca bu Sözleşmenin; ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve vatandaşı olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korkudan dolayı istifade etmek istemeyen ya da uyruğu yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen her şahsa uygulanacağı kuralı öngörülmüştür. Türkiye Cumhuriyeti Devleti Sözleşmenin 1. maddesine çekince koyarak, yalnızca Avrupa'dan gelenlere mülteci statüsü tanımakta olup; Avrupa dışından gelenlere ise sığınmacı statüsü tanımaktadır.

Aynı Sözleşmenin 3. maddesi ile bu Sözleşme hükümlerini mültecilere, ırk, din veya geldikleri ülke bakımından ayırım yapmadan uygulama yükümlülüğü taraf devletlere verilmiş; 12. madde ile her mültecinin hukuki statüsünün, daimi ikametgahının bulunduğu ülkenin yasalarına veya eğer daimi ikametgahı yoksa, bulunduğu ülkenin yasalarına tabi olduğu; 31. maddesinde, taraf devletlerin, hayatlarının veya özgürlüklerinin, 1. maddede gösterilen şekilde tehdit altında bulunduğu bir ülkeden doğruca gelerek izinsizce kendi topraklarına giren veya bu topraklarda bulunan mültecilere, gecikmeden yetkili makamlara başvurarak yasadışı girişlerinin veya bulunuşlarının geçerli nedenlerini göstermeleri koşuluyla, yasadışı yollardan girişleri veya bulunuşlarından dolayı ceza vermeyecekleri, bu mültecilerin hareketlerine gerekli olanların dışında kısıtlama uygulamayacakları ve bu kısıtlamaların ancak, ülkedeki statüleri belirleninceye veya bir başka ülkeye kabulleri sağlanıncaya kadar uygulanacağı, taraf devletlerin, bu mültecilerin diğer bir ülkeye kabullerini sağlamak için makul bir süre ve gerekli bütün kolaylıkları sağlayacağı; 32. maddesinin birinci fıkrasında, taraf devletlerin, ülkelerinde yasal olarak bulunan bir mülteciyi, ulusal güvenlik veya kamu düzeni ile ilgili sebepler dışında sınır dışı edemeyecekleri; 33. maddesinde, hiçbir taraf devletin, bir mülteciyi, ırkı, dini, tâbiiyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatı ya da özgürlüğü tehdit altında olacak ülkelerin sınırlarına, her ne şekilde olursa olsun geri göndermeyeceği veya iade etmeyeceği; 36. maddesinde, taraf devletlerin, işbu Sözleşme'nin uygulanabilmesi amacıyla çıkarabilecekleri yasaları ve yönetmelikleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirecekleri kurala bağlanmıştır.

Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmenin uygulanması amacıyla 30.11.1994 tarih ve 22127 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiyeye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiyeden İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar İle Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılara ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 3. maddesinde mülteci; Avrupa'da meydana gelen olaylar sebebiyle ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve vatandaşı olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korkudan dolayı istifade etmek istemeyen ya da uyruğu yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen yabancıyı; sığınmacı, ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından haklı

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JV+ocxO - ZuY3Viq - Q3oaySq - 7MFsVU= kodu ile erişebilirsiniz.

olarak korktuğu için vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve vatandaşı olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korkudan dolayı istifade etmek istemeyen ya da uyruğu yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen yabancıyı ifade ettiği hükme bağlanmıştır. Aynı Yönetmeliğin 4. maddesinde; Türkiye'ye iltica eden veya başka bir ülkeye iltica etmek üzere Türkiye'den ikamet izni talep eden yabancılardan, Türkiye'ye yasal yollardan gelenler, bulundukları yer valiliklerine, yasal olmayan yollardan gelenlerin ise giriş yaptıkları yer valiliklerine gecikmeden müracaat edecekleri, makul olan en kısa süre içerisinde müracaat etmeyenlerin gecikme nedenlerini açıklamak ve bu konuda yetkili makamlarla işbirliği yapmak zorunda oldukları; 5. maddesinde, Türkiye'ye iltica eden veya başka bir ülkeye iltica etmek üzere Türkiye'den ikamet izni talep eden münferit yabancıların valiliklerce; kimlikleri tespit edilerek fotoğraf ve parmak izlerinin alınacağı, 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi gereğince mülakatlarının yapılacağı, mülakat evrakı ile birlikte mülakatçının görüşü ve 6. maddeye göre verilen yetkiye istinaden başvuru sahibi hakkında verilen kararın İçişleri Bakanlığı'na gönderileceği, İçişleri Bakanlığı'ndan bir talimat gelinceye kadar yabancının, İçişleri Bakanlığı'nca uygun görülecek bir merkez veya misafirhanede barındırılacağı veya İçişleri Bakanlığı'nca gösterilecek bir yerde serbest ikamete tabi tutulacağı, İçişleri Bakanlığı'ndan alınacak talimata göre gerekli diğer işlemlerin yapılacağı; 6. maddesinde ise, Türkiye'ye iltica eden veya başka bir ülkeye iltica etmek üzere Türkiye'den ikamet izni talep eden münferit yabancıların taleplerinin, 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi ile Mültecilerin Hukuki Statüsüne ilişkin 31 Ocak 1967 tarihli Protokol ve bu Yönetmelik gereğince İçişleri Bakanlığı'nca karara bağlanacağı, talebi kabul edilen yabancının, İçişleri Bakanlığı'nca uygun görülecek bir misafirhanede barındırılacağı veya İçişleri Bakanlığı'nca gösterilecek bir yerde serbest ikamet edebileceği, talebi kabul edilmeyen yabancının bu karara karşı 15 gün içerisinde isterse ilgili valiliğe itiraz edebileceği, itiraz süresinin kararın daha hızlı verilebilmesi için gerekli görülen durumlarda İçişleri Bakanlığı'nca daha kısa olarak belirlenebileceği, itirazın, İçişleri Bakanlığınca sonuçlandırılacağı ve nihai kararın yabancıya tebliğ edileceği, itirazları nihai olarak reddedilenlerin durumunun, yabancılarla ilgili genel hükümler çerçevesinde değerlendirileceği, yabancılarla ilgili genel hükümler çerçevesinde de ikamet izni verilmesi uygun görülmeyen yabancılara idarece belirlenen süre içerisinde Türkiye'yi terk etmeleri gerektiğinin bildirileceği, ülkeyi terk etmeyen yabancıların, İçişleri Bakanlığının talimatı üzerine valiliklerce veya doğrudan karar verme yetkisinin valiliklere devredildiği hallerde, valilikler tarafından re'sen Türkiye'den çıkartılacakları; 7. maddesinde ise, İçişleri Bakanlığının, Türkiye'ye iltica eden veya başka bir ülkeye iltica etmek üzere Türkiye'den ikamet izni talep eden münferit yabancılara ilişkin işlemler ile barınma, iaşe, nakil, üçüncü ülkelere kabul, gönüllü geri dönüş, pasaport ve vize temini gibi hususlarda, diğer bakanlık, kurum ve kuruluşlar ile Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Uluslararası Göç Örgütü gibi uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri ile işbirliğinde bulunabileceği hükmüne yer verilmiştir.

Avrupa Birliğine tam üyelik gerçekleşene kadar, İltica ve Göç Ulusal Eylem Planında yer alan taahhütlerin yerine getirilmesi, iltica sistemimizin ve uygulamalarımızın AB müktesebatı ve uygulamalarına paralellik sağlaması, böylece yürütülen işlemlerin hukuki temelinin

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JV+ocxO - ZuY3Viq - Q3oaySq - 7MFsVU= kodu ile erişebilirsiniz.

kuvvetlendirilmesi ve İltica ve Göç Ulusal Eylem Planında ileride iltica alanında oluşturulması öngörülen idari yapılanmanın ve yasal düzenlemenin zemininin oluşturulması amacıyla Cenevre Sözleşmesi ve İltica Yönetmeliği esas alınarak hazırlanan 57 sayılı Uygulama Talimatının Temel İlkeler bölümünün, başvuru sahibinin bilgilendirilmesi kısmında; Uygulama talimatında yer alan usul ve esaslar uyarınca, İltica/sığınma işlemlerinin aşamalarında başvuru sahibinin bilgilendirilmesi gereken ya da kendisine tebliğ yapılması istenen tüm hallerde, başvuranın makul derecede anlayabileceğinin düşünüldüğü bir dilde yazılı ve sözlü bildirimde bulunulacağı belirtilmiş; 12. maddesinde, İçişleri Bakanlığının kararından sonra valiliklerce yapılacak işlemler ve hukuki yardım düzenlenmiş; resen ikamet izni verilmeyecek olan haller ise 13. maddesinde yer almıştır.

Anayasa'nın 124. maddesinde; Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabileceği hükme bağlanmıştır

Tebliğ, genelge ve yönerge gibi düzenleyici işlemler ise; bir yönetmeliğin veya Bakanlar Kurulu Kararının uygulanmasını göstermek amacıyla ve onlara aykırı hükümler içermemek şartıyla yönetmeliklerde veya Bakanlar Kurulu Kararlarında gösterilen usul ve yöntemleri "açıklayıcı" hükümler taşıyan, yeni bir yöntem ve usul getirmeyen ve dayanağı mevzuattaki hükümler dışında yeni bir düzenleme içermeyen genel düzenleyici işlemlerdir.

Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmenin 36. maddesinde yer alan, taraf devletlerin sözleşmenin uygulanması amacıyla çıkarabilecekleri yasaları ve yönetmelikleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirecekleri yönündeki kuralın, sözleşmenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların öncelikle yasa ile daha sonra da bu yasa uyarınca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği şeklinde anlaşılması gerekmektedir. Buna karşılık Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, yasal düzenleme yapılmaksızın 1994 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren İltica-Sığınma Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Oysa, Cenevre Sözleşmesine dayanılarak iltica ve sığınma taleplerine ilişkin usul ve esasların İltica-Sığınma Yönetmeliği ile belirlenmiş olmasına karşın, 57 sayılı Uygulama Talimatının dava konusu hükümleri ile Yönetmeliğin kapsamının aşılarak, iltica ve sığınma başvurusunda bulunanların haklarını doğrudan ilgilendiren kurallara yer verilmiş olup; bu nedenle Uygulama Talimatının dava konusu hükümlerinde üst hukuk normlarına uyarlık bulunmamaktadır.

2- Davanın, davacının sığınma başvurusunun reddedilerek sınırdışı edilmesine ilişkin işleme ilişkin kısmının incelenmesi;

Dava dosyasının incelenmesinden, davacının Uygur kökenli Çin Halk Cumhuriyeti vatandaşı olduğu, 20.8.2007 tarihinde yasal olarak Türkiye'ye geldiği, vize süresi dolmasına rağmen ülkeyi terk etmediği, 12.7.2008 tarihinde vize ihlali konumunda güvenlik güçlerince yakalandığı, sınırdışı etme işlemleri sürerken 2008 Pekin Olimpiyat Oyunlarının güvenliği nedeniyle sınırdışı işlemlerinin geçici olarak durdurulduğu, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 18.7.2008 tarih ve 4348 sayılı yazısı ile davacının, Doğu Türkistan İslami Hareket Örgütü üyesi olduğu ve Türkiye'de Çin hedeflerine yönelik eylem arayışı içinde olduğunun Çinli yetkililer tarafından belirtildiği hususunun bildirilmesi üzerine 24.7.2008 tarihli Bakanlık oluru ile davacının

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JV+ocxO - ZuY3Viq - Q3oaySq - 7MFsVU= kodu ile erişebilirsiniz.

yurda girmesi yasak kişiler kapsamına alındığı, Pekin Olimpiyat Oyunları sona erdikten sonra davacının sınırdışı edilmesi işlemlerinin yeniden başlatıldığı, bunun üzerine davacı tarafından üçüncü bir ülkeye gitmek üzere sığınma talebinde bulunulduğu, davacının bu talebinin 13.2.2009 tarih ve 34895 sayılı işlemle reddedildiği, bu işleme itiraz edilmesi üzerine davalı idarenin Dışişleri Bakanlığından görüş istediği, Dışişleri Bakanlığınca 18.3.2009 tarih ve 123764 sayılı işlemle, davacının sığınmacı statüsü verilmesini gerektirecek şartları taşımadığı yönünde görüş bildirilmesi üzerine davalı idarece dava konusu işlemle itirazın reddedilerek, davacının ülkeden çıkışının yapılmasına karar verildiği, bu arada davacının Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğine iltica başvurusunda bulunduğu, Yüksek Komiserlik tarafından, Çin Devletinin Uygur Türklerine karşı baskı uyguladığı hususunun belirtildiği, başvurunun ise henüz sonuçlanmadığı, ayrıca davacının sınırdışı edilmesi kararına karşı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne de başvurduğu, bu başvurunun da henüz sonuçlanmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, Uygur kökenli Çin Halk Cumhuriyeti vatandaşı olan ve Çin Devletinin Uygur Türklerine yönelik baskısından kurtulmak amacıyla Türkiye'ye geldiğini iddia eden davacının, ülkesine iade edilmesi halinde baskı ve zulüm görme tehlikesi altında bulunması nedeniyle, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğine yaptığı iltica başvurusu sonuçlanana kadar Cenevre Sözleşmesinin 33. maddesi uyarınca üçüncü bir ülkeye gitmek üzere sığınma talebinin kabul edilmesi gerekirken, davacının sığınma talebinin reddedilerek, sınırdışı edilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; 22.6.2009 tarih ve 57 sayılı Uygulama Talimatının (Genelge) Temel İlkeler Bölümünün "Başvuru Sahibinin Bilgilendirilmesi" başlıklı kısmı ile 12. ve 13. maddelerinin ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 29.4.2009 tarih ve 77349 sayılı işleminin **İPTALİNE**, aşağıda dökümü gösterilen 124,30 TL yargılama gideri ile kararın verildiği tarihte yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 1.500,00 TL avukatlık ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine; bu kararın tebliğini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyizen başvurulabileceğinin taraflara duyurulmasına, 30/5/2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan **Üye** **Üye** **Üye** **Üye**

Yargılama Gideri

Harç Gideri	84,30
Posta Gideri	60,00
Toplam	124,30

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden JV+ocxO - ZuY3Viq - Q3oaySq - 7MFsVU= kodu ile erişebilirsiniz.